

**„რჩეულზე“ დაკისრებული ვალდებულებები და თავისუფალი ნების როლი
„ჰარი პოტერიში“**

სალომე ჟვანია

*სამაგისტრონაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა
და ხელოვნების
ფაკულტეტ ზეფილოსოფიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შეს
აბამისად*

პროგრამა: ფილოსოფია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: მაკა ლაშხია, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2015

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ,
რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ
რეპროდუცირებულ,
გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს,
რომლებიც ნაშრომში არარსებო ხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისა
დ.

სალომე ჟვანია, ხელმოწერა

06.07.2015

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი მოკლედ მიმოიხილავს ფილოსოფიაში თავისუფალ ნების, მორალური პასუხისმგებლობისა და ადამიანზე დაკისრებული ვალდებულებების ცნებებს და განიხილავს ჯოან როულინგის „ჰარი პოტერის“ მიხედვით.

ნაშრომი შედგება ხუთი ძირითადი ნაწილისგან, სადაც თანმიმდევრულად არის გაშლილი ხსენებული თემები.

ნაშრომის პირველ ნაწილში განვიხილავ თავისუფალ ნებასა და მორალურ პასუხისმგებლობას გალენ სტროსონის მიხედვით, სადაც განსაზღვრული იქნება რამდენად შეუძლია იყოს ადამიანს მორალურად პასუხისმგებელი თავის ქმედებებსა თუ თავის პიროვნებაზე.

შემდგომ განვიხილავ არჩევანს, როგორც ადამიანის თავისუფალი ნების გამომხატველს და ვსჯელობ მის მნიშვნელოვნებაზე, როგორც უმთავრეს საგანზე ადამიანის პიროვნების განსაზღვრისას. ამ დისკუსიაში ვიყენებ არჩევნისა და შესაძლებლობის დაპირისპირებას ჰარი პოტერში და მათ გავლენას პიროვნებაზე.

მესამე ნაწილი ეთმობა შურისძიებასა და შურისძიების პარადოქსს, რომელიც ართულებს შურისმაძიებლის მიერ საკუთარი აგენტობის განსაზღვრას.

მეოთხე ნაწილში განვიხილავ ჰარი პოტერის, როგორც „რჩეულის“ თავისუფალ აგენტობას - იყო თუ არა მისი ქმედებები წინასწარგანსაზღვრული თუ განპირობებული იყო მისი პიროვნული არჩევნებით.

მეხუთე ნაწილში განვიხილავ ალბუს დამბლდორს, როგორც მაკიაველიანურ ფიგურას, რომელიც ყველაფერზე მაღლა აყენებს საყოველთაო კეთილდღეობას.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: არჩევანი, თავისუფალი ნება, ვალდებულება, მორალური პასუხისმგებლობა, აგენტობა, საყოველთაო კეთილდღეობა

Abstract

The following paper briefly reviews topics of free will, moral responsibility and duties imposed on individual and discusses them based on “Harry Potter” series by J.K. Rowling.

The paper consists of five main parts, where I try to consistently discuss all the topics mentioned above.

In the first part of the paper I discuss free will and moral responsibility from Galen Strawson’s point of view. In this part it will be defined at what degree it is possible to be morally responsible for one’s acts or for what one is.

Afterwards, I examine choice as the thing expressing one’s free will and discuss its importance while defining one’s personality. In this discussion I use the contrast between choices and abilities presented in “Harry Potter” series and their impact on one’s personality.

The third part talks about revenge and revenge paradox – the thing which makes it complicated for the revenger to define their own agency.

In the fourth part I discuss free agency of Harry Potter as of “the Chosen One” – whether his acts were predetermined or just results of his own choices.

In the fifth part the discussion goes over Albus Dumbledore, as a true Machiavellian figure, who places greatest good over everything.

Keywords: Choice, free will, duty, moral responsibility, agency, greatest good